

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 645

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 13 juni 2023

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Hoger onderwijs - Schakelprogramma's

In het Vlaamse hoger onderwijs worden schakelprogramma's aangeboden als overgangsprogramma's voor studenten met een bepaalde vooropleiding die willen doorstromen naar een masteropleiding waarvoor ze niet direct voldoen aan de toelatingsvoorwaarden.

Een schakelprogramma is bedoeld om de ontbrekende kennis, vaardigheden of competenties aan te vullen, zodat studenten alsnog kunnen instromen in de gewenste masteropleiding. Deze programma's zijn meestal op maat gemaakt voor specifieke vooropleidingen, zoals een professionele bachelor, academische bachelor of een buitenlands diploma.

Het schakelprogramma omvat vakken en modules die nodig zijn om de ontbrekende kennis en vaardigheden bij te spijkeren. Het kan bijvoorbeeld gaan om basisvakken uit het betreffende vakgebied, methodologische vakken of specifieke theoretische kennis. Het doel is om studenten voor te bereiden op de masteropleiding en hen de vereiste achtergrond te geven om succesvol deel te nemen aan het mastercurriculum.

Na het succesvol afronden van een schakelprogramma ontvangen de studenten een certificaat. Met dat certificaat kunnen ze vervolgens toelating aanvragen voor de masteropleiding waarvoor het schakelprogramma bedoeld is.

Het regeerakkoord bepaalt dat de bestaande schakelprogramma's geoptimaliseerd zullen worden. Op die manier zou de doorstroom tussen professionele bachelors en academische masters vlotter verlopen. Dergelijke programma's vormen immers een troef voor de democratisering van het onderwijs.

Eerder vroeg ik de minister in schriftelijke vraag nr. 23 van 8 oktober 2020 naar cijfers. Graag kreeg ik een actueel overzicht van deze schakelprogramma's.

Graag alle data in Excel beschikbaar stellen.

1. Beschikt de minister over een overzicht van het aantal studenten dat zich inschreef voor een schakelprogramma? Graag een overzicht voor de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023 met opdeling per provincie, per onderwijsinstelling, schakelprogramma en het aantal opgenomen studiepunten.
2. Vanuit welke professionele bacheloropleidingen komen de studenten die zich inschrijven voor de schakelprogramma's? Graag een overzicht voor de

academiejaren 2021-2022 en 2022-2023 met cijfers per schakelprogramma (per provincie en onderwijsinstelling), welke vooropleiding de studenten volgden en het aantal opgenomen studiepunten.

3. Beschikt de minister over een update van welke schakelprogramma's studenten met een professioneel bachelordiploma volgen? Graag een overzicht voor de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023 met cijfers over hoeveel studenten afstudeerden per professionele bacheloropleiding (per provincie en onderwijsinstelling), hoeveel van deze studenten zich inschreven voor een schakelprogramma, voor welk schakelprogramma ze zich inschreven en het aantal opgenomen studiepunten.
4. Hoeveel studiepunten nemen schakelstudenten gemiddeld op? Graag een overzicht per schakelprogramma (per provincie en onderwijsinstelling) voor de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023.
5. Beschikt de minister over een overzicht van het aantal schakelstudenten die een schakelprogramma volgen in een studietraject specifiek voor werkstudenten en het aantal met een instellingseigen werkstudentenstatuut? Graag een overzicht voor de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023 met opdeling per academiejaar, provincie, onderwijsinstelling en schakelprogramma.
6. Wat is het gemiddeld studierendement in de schakelprogramma's? Graag een overzicht voor de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023 met opdeling per academiejaar, provincie, onderwijsinstelling en schakelprogramma.
7. Beschikt de minister over het gemiddeld studierendement in de masteropleidingen voor studenten die uit een schakelprogramma komen? Graag een overzicht voor de academiejaren 2019-2020 en 2020-2021 met opdeling per academiejaar, provincie, onderwijsinstelling en masteropleiding. Hoeveel van de studenten behalen na het succesvol afronden van het schakelprogramma de daaropvolgende master? Graag een overzicht vanaf het academiejaar 2016-2017 tot heden.
8. Hoeveel van de studenten die starten in een schakelprogramma werken dat schakelprogramma succesvol af? Is er een evolutie merkbaar tussen het aantal studenten dat stopt met het schakelprogramma? Graag een overzicht per jaar vanaf het academiejaar 2016-2017.
9. In de beleidsnota stelt de minister: "Ik optimaliseer de schakelprogramma's zodat schakelen vanuit een professionele bachelor sneller en effectiever kan. Ik versterk hiermee de samenwerking tussen hogescholen en universiteiten."
 - a) Welke acties heeft hij daarvoor al genomen?
 - b) Welke resultaten heeft hij hier al geboekt?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 645 van 13 juni 2023

van **BRECHT WARNEZ**

Een schakelprogramma is een programma dat kan worden opgelegd aan een student die zich wenst in te schrijven voor een masteropleiding op grond van een in het professioneel hoger onderwijs uitgereikt bachelordiploma. Het programma omvat minstens 45 en ten hoogste 90 studiepunten. Op basis van wat de student door praktijkervaring heeft geleerd (EVC) en wat hij eerder heeft gestudeerd (EVK), kan het aantal studiepunten differentiëren of zelfs tot nul worden teruggebracht.

De Databank Hoger Onderwijs bevat geen gedetailleerde lijst van de schakelprogramma's en hun studieomvang die gevolgd kunnen worden aan de hogeronderwijsinstellingen. De instellingen zijn autonoom qua organisatie van deze programma's. Ze leiden niet tot een erkende graad. De schakelprogramma's worden bijgevolg ook niet opgenomen in het Hogeronderwijsregister.

De schakelprogramma's kunnen ook samengesteld zijn op maat van de student. De Databank Hoger Onderwijs bevat daarom per instelling en vestiging in principe één generiek schakelprogramma. Wel registreert de instelling de inschrijving in het schakelprogramma en vermeldt ze daarbij de opleiding waarnaar de student doorstroomt.

1. Tabellen 1a en 1b in de bijlage geven het aantal inschrijvingen en het gemiddeld aantal opgenomen studiepunten in de schakelprogramma's naar provincie van de vestiging van de hogeronderwijsinstelling, de onderwijsinstelling en het studiegebied van de schakelprogramma's voor de academiejaren 2016-2017 tot en met 2021-2022. Het studiegebied van het schakelprogramma dat getoond wordt is dit van de opleiding die de student van plan is te volgen aansluitend op het schakelprogramma. Het is niet mogelijk om de data op niveau van een opleiding te tonen, aangezien het hier vaak over minder dan 5 studenten gaat.

Voor het huidige academiejaar (2022-2023) kan nog geen informatie worden vrijgegeven omdat de gegevens nog niet officieel gevalideerd zijn door de instellingen. Dit geldt ook voor de volgende vragen.

2. Tabellen 2a en 2b in de bijlage geven het aantal inschrijvingen en het gemiddeld aantal opgenomen studiepunten van studenten per studiegebied van het schakelprogramma (naar provincie van de vestigingsplaats en onderwijsinstelling) naar type opleiding en studiegebied voorafgaand aan of tegelijkertijd met het schakelprogramma voor de academiejaren 2016-2017 tot en met 2021-2022. Studenten die nog maximaal 60 studiepunten moeten afwerken in de huidige bacheloropleiding kunnen al starten in een schakelprogramma. Niet iedereen die ingeschreven is in een schakelprogramma heeft een opleiding in Vlaanderen gevolgd. Vandaar dat het type opleiding en het studiegebied van de opleiding voorafgaand aan het schakelprogramma 'niet van toepassing' kan zijn.
3. Tabellen 3a en 3b in de bijlage geven het aantal inschrijvingen en het gemiddeld aantal opgenomen studiepunten in de schakelprogramma's (per provincie van de vestigingsplaats, de onderwijsinstelling en studiegebied van diploma voorafgaand aan het schakelprogramma) naar studiegebied van de opleiding die de student volgt aansluitend op het schakelprogramma en het al dan niet doorstromen naar het

schakelprogramma na het behalen van een diploma PBA voor de academiejaren 2016-2017 tot en met 2021-2022.

Het totaal aantal afgestudeerden in de professioneel gerichte bachelors (PBA) onderaan de tabel is hoger dan het effectieve aantal afgestudeerden in de PBA's. Dat duidt erop dat er studenten zijn die naar meerdere schakelprogramma's doorstromen en daarom ook meerdere keren geteld worden.

Opmerking: wie een diploma van een professioneel gerichte bachelor behaalde in academiejaar 2016-2017 heeft meer academiejaren de kans gehad om door te stromen naar een schakelprogramma (nl. in 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 en 2021-2022) dan iemand die zijn professioneel gerichte bachelordiploma later behaalde. Bij het interpreteren van de gegevens moet hiermee rekening gehouden worden.

4. Tabellen 4a en 4b in de bijlage geven het aantal inschrijvingen in de schakelprogramma's per provincie van de vestigingsplaats, de onderwijsinstelling en het studiegebied van het schakelprogramma naar het aantal opgenomen studiepunten (in categorieën) voor de academiejaren 2016-2017 tot en met 2021-2022.

5. Om een werkstudent te zijn, moet een student werknemer zijn of werkzoekende waarbij de opleiding kadert in een door de arbeidsbemiddelingsdienst voorgesteld traject naar werk. De student mag bovendien nog niet in het bezit zijn van een masterdiploma of een tweede cyclusediploma.

Zowel een werkstudent als een student die dit statuut niet heeft kunnen zich inschrijven voor een werktraject. De opleiding moet dan aantonen dat het studietraject aangepast is naar tijdstip (bijvoorbeeld het contactonderwijs vindt 's avonds plaats) of naar vorm (het contactonderwijs wordt bijvoorbeeld vervangen door afstandsonderwijs of digitaal onderwijs). Daarnaast dienen er aanpassingen te zijn aan het studie- en leermateriaal, aan de begeleiding en aan de wijze van toetsen en examinering. Deze aanpassingen moeten bovendien gelden voor de volledige opleiding, zodat een student die zich inschrijft in het werktraject, een diploma kan behalen op het einde van het werktraject.

Werkstudenten kunnen zich zowel inschrijven voor werktrajecten als niet-werktrajecten en werktrajecten kunnen zowel gevolgd worden door werkstudenten als niet-werkstudenten. Een instelling krijgt echter enkel een financieringsbonus voor werkstudenten die ingeschreven zijn in een werktraject, de zgn. werkstudenten volgens de Codex Hoger Onderwijs.

Voor het beantwoorden van deze vraag nemen we enkel de schakelprogramma's met een werktraject mee. Zowel werkstudenten als niet-werkstudenten kunnen zich inschrijven voor deze werktrajecten.

Tabellen 5a en 5b in de bijlage geven het aantal (werk)studenten in de schakelprogramma's in een werktraject per provincie van de vestigingsplaats, instelling, studiegebied van het schakelprogramma voor de academiejaren 2016-2017 tot en met 2021-2022.

6. Tabellen 6a en 6b in de bijlage geven het gemiddeld studierendement in de schakelprogramma's per provincie van de vestigingsplaats, de onderwijsinstelling, het studiegebied van het schakelprogramma voor de academiejaren 2016-2017 tot en met 2021-2022. Het studierendement wordt berekend op zowel het aantal actieve als uitgeschreven studenten.

Omwille van privacyredenen kan het studierendement enkel getoond worden indien er minstens 5 studenten zijn.

7. Tabellen 7a en 7b in de bijlage geven het aantal studietrajecten en het gemiddeld studierendement in de masteropleidingen voor actieve en uitgeschreven studenten die

een getuigschrift hebben behaald in een schakelprogramma in of voor het jaar van de eerste inschrijving in de masteropleiding, naar provincie van de vestigingsplaats, de onderwijsinstelling, het studiegebied van de masteropleiding voor de academiejaren 2016-2017 tot en met 2021-2022. Het registreren van deze getuigschriften is geen verplichting maar wordt over het algemeen goed nageleefd, op enkele uitzonderingen na die slechts een minimale impact hebben op de cijfers (< 14 per jaar).

Omwille van privacyredenen kan het studierendement enkel getoond worden indien er minstens 5 studenten zijn.

Opmerking: iemand met een studiebewijs van een schakelprogramma behaald in 2016-2017 kan in de cijfers doorstromen naar een masteropleiding in 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 en 2021-2022. Iemand met een studiebewijs van een schakelprogramma in 2020-2021 kan in de cijfers enkel doorstromen naar een masteropleiding in 2020-2021 en 2021-2022 (de cijfers van 2022-2023 zijn nog niet gevalideerd). Maar we stellen wel vast dat het merendeel van de studenten met een studiebewijs schakelprogramma zich onmiddellijk na het schakelprogramma inschrijft in de masteropleiding.

8. Tabel 8a geeft het aantal en percentage trajectstarters dat start in een schakelprogramma naar het al dan niet behalen van het getuigschrift. Tabel 8b geeft het aantal en percentage trajectstarters in een schakelprogramma die ongekwalificeerd uitstromen.
9. Zoals reeds aangegeven in het antwoord op schriftelijke vraag 23 van 8 oktober 2020 zijn de instellingen autonoom qua organisatie van deze programma's. Ze kunnen deze programma's ook autonoom vormgeven zodat ze bijvoorbeeld kunnen worden samengesteld op maat van de student. De bijgevoegde cijfers geven niet direct aanleiding om bepaalde maatregelen te nemen.

BIJLAGE

[Overzicht](#)